

บทที่ 3

สถานการณ์เอดส์และแนวโน้มของเอดส์

การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในประเทศไทยได้เกิดขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจในยุคของการพัฒนาทางอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการอพยพโยกย้ายถิ่นของประชากรวัยแรงงานอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังกระทบต่อวิถีชีวิตที่ผูกพันกับพฤติกรรมทางเพศ อีกหลายประการ

ตั้งแต่มีรายงานโรคเอดส์รายแรกของประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา ปรากฏว่าสถิติจำนวนผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์ได้ทวีจำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาทางสาธารณสุขและสังคมเป็นอย่างมาก จากการรายงานผู้ป่วยโรคเอดส์ที่พบเมื่อปี 2527 ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับเลือดที่มีเชื้อเอดส์ขณะที่ได้รับการผ่าตัดในประเทศตะวันออกกลาง กองโรคระบาดวิทยาได้ดำเนินการเฝ้าระวังโรคนี้มาโดยตลอด พบว่ารายงานผู้ป่วยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปีจากผู้ป่วย 1 ราย ปี 2527 เป็น 436, 1,385 และ 4,876 ราย ในปี 2534, 2535 และ 2536 ตามลำดับ และในปี 2537 ในเดือนกุมภาพันธ์เป็น 5,215 ราย จนถึง 31 กรกฎาคม 2537 เป็น 9,923 ราย โดยมีอัตราเพิ่มประมาณร้อยละ 30-40 ต่อปี ของผู้ป่วยที่ได้รับรายงาน และเมื่อจำแนกตามเพศ พบสัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 6.4:1 และกลุ่มอายุที่พบมากตามลำดับคือกลุ่มที่มีอายุ 15-24 ปี ร้อยละ 36 รองลงมาคือเกษตรกร ร้อยละ 26 สำหรับกลุ่มผู้หญิงอายุ 15-24 ปีพบมาก ร้อยละ 0.4 (รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการใช้ยา Zidovudine ในผู้ป่วย ทบวงมหาวิทยาลัย น.1)

โรคเอดส์ได้เข้ามาแพร่ระบาดในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2527 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2547 มีผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอาการจากสถานบริการทั้งภาครัฐ และเอกชน รวมทั้งสิ้น 326,651 ราย และมีผู้เสียชีวิต 74,801 ราย

จากจำนวนผู้ป่วยเอดส์ ระหว่างกันยายน 2527 – 30 มิถุนายน 2547 รวม 239,477 ราย สามารถแยกเป็นจำนวนผู้ป่วยเอดส์ จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยเอดส์จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

กลุ่มอายุ(ปี)	พ.ศ. 2527-2544			พ.ศ. 2545			พ.ศ.2546			พ.ศ.2547			รวม ทั้งหมด
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
0-4	3,822	3,354	7,176	168	168	336	116	95	211	8	3	11	7,734
5-9	929	816	1,745	192	155	347	110	127	237	10	7	17	2,346
10-14	71	98	169	39	52	91	26	56	82	1	2	3	345
15-19	788	990	1,778	59	52	111	32	43	75	3	2	5	1,969
20-24	12,431	8,562	20,993	623	694	1,317	428	439	867	24	39	63	23,240
25-29	40,290	14,181	54,471	2,679	2,053	4,732	1,548	1,517	3,065	157	122	279	62,547
30-34	40,017	10,407	50,424	4,120	1,983	6,103	2,884	1,503	4,387	249	111	360	61,274
35-39	24,732	6,003	30,735	3,094	1,312	4,406	2,079	929	3,008	193	96	289	38,438
40-44	12,988	3,409	16,397	1,572	697	2,269	1,196	538	1,734	97	41	138	20,538
45-49	6,359	1,686	8,045	843	365	1,208	661	306	967	61	28	89	10,309
50-54	3,038	804	3,842	372	163	535	271	154	425	28	8	36	4,838
55-59	1,736	470	2,206	145	77	222	134	73	207	11	7	18	2,653
60 ปีขึ้นไป	2,234	458	2,692	210	84	294	148	50	198	12	5	17	3,201
ไม่ทราบ	2	2	4	6	1	7	24	8	32	2	0	2	45
รวม	149,437	51,240	200,677	14,122	7,856	21,978	9,657	5,838	15,495	856	471	1,327	239,477

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

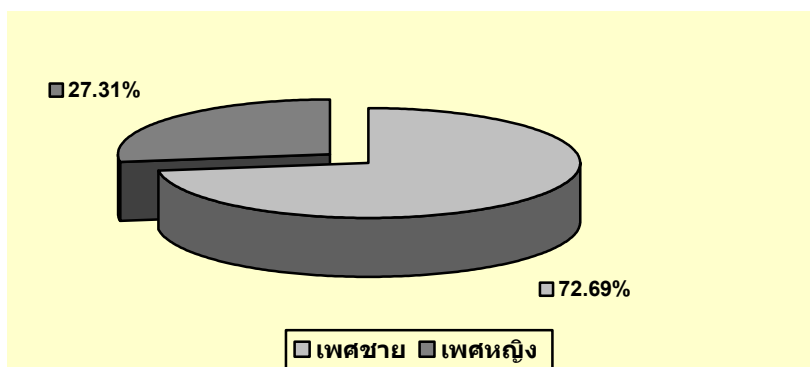
- จำนวนผู้ป่วยแยกตามเพศชายและหญิง ผู้ป่วยเป็นเพศชาย จำนวน 174,072 ราย คิดเป็น 72.69 %
เพศหญิง จำนวน 65,405 ราย คิดเป็น 27.31 %

- ผู้ป่วยที่ติดเชื้อพบมากในกลุ่มวัยทำงานที่มีอายุ 25-34 ปี จำนวน 123,821 ราย คิดเป็น 51.70 %
รองลงมาคือกลุ่มอายุ 35-44 ปี จำนวน 58,976 ราย คิดเป็น 24.63 % ต่ำสุดในกลุ่มอายุ 10 – 14 ปี จำนวน 345 ราย
คิดเป็น 0.14 %

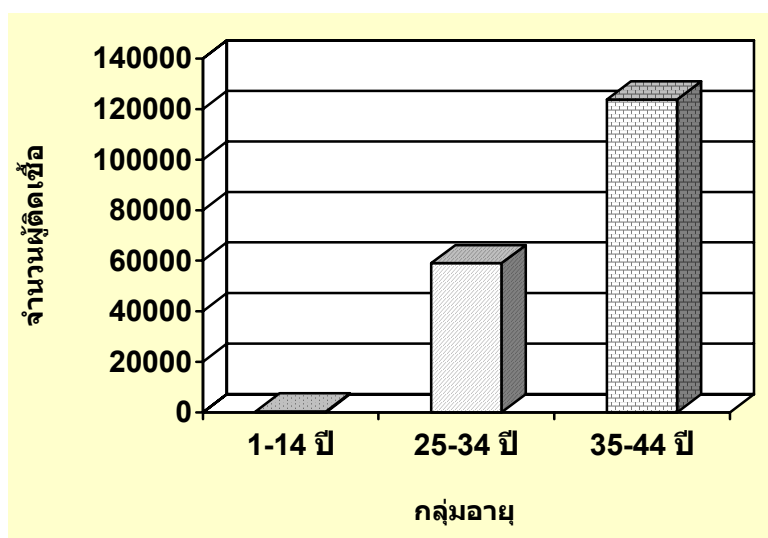
- ในจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ ในกลุ่มเด็กและเยาวชน

- กลุ่มเด็กที่มีอายุ 0-14 ปี จำนวน 10,425 ราย คิดเป็น 4.35 %
- กลุ่มเยาวชนที่มีอายุ 15-24 ปี จำนวน 25,209 ราย คิดเป็น 10.5%

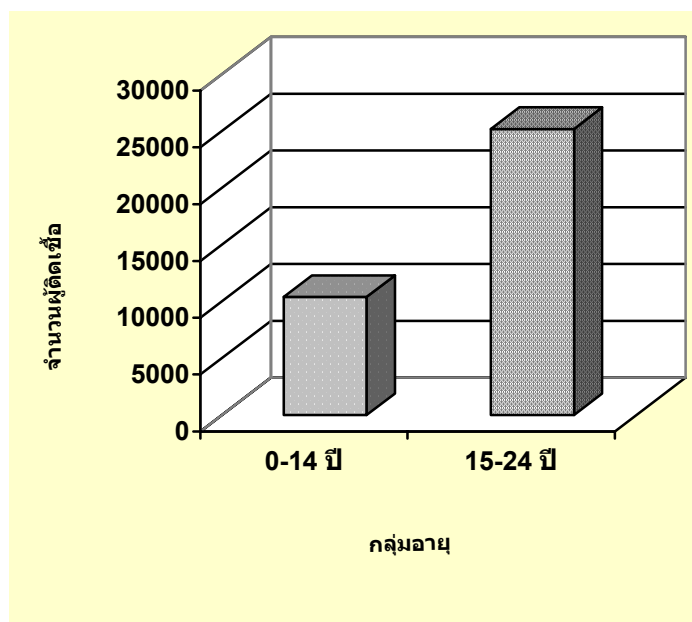
แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ป่วยแยกตามเพศชายและเพศหญิง

แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์จำแนกตามกลุ่มอายุ

แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนผู้ป่วยเอดส์จำแนกตามอาชีพและเพศระหว่าง กันยายน พ.ศ.2527 – 30 มิถุนายน 2547

กลุ่มอาชีพ	พ.ศ. 2527-2544			พ.ศ.2545			พ.ศ.2546			พ.ศ.2547			รวมทั้งหมด
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
1. เกษตรกรรม	31,039	10,990	42,029	2,743	1,714	4,457	1,819	1,218	3,037	106	70	176	49,699
2. ข้าราชการพลเรือน	4,427	641	5,068	333	71	404	192	49	241	18	4	22	5,735
3. ข้าราชการทหาร	1,041	12	1,053	62	2	64	37	1	38	1	0	1	1,156
4. ข้าราชการตำรวจ	713	9	722	71	1	72	45	2	47	1	0	1	842
5. เจ้าของกิจการ	229	26	255	27	7	34	19	4	23	2	1	3	315
6. พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท	1,321	386	1,707	138	80	218	123	67	190	31	14	45	2,160
7. ค้าขาย	6,012	2,665	8,677	620	415	1,035	347	296	643	42	25	67	10,422
8. กรรมกร/ผู้ใช้แรงงาน	3,103	621	3,724	55	25	80	46	15	61	0	0	0	3,865
9. ลูกจ้างโรงงาน	232	86	318	59	33	92	45	33	78	1	1	2	490
10. ขับรถรับจ้าง	1,238	19	1,257	67	1	68	64	1	65	7	0	7	1,397
11. รับจ้างทั่วไป	69,467	19,024	88,491	6,720	3,259	9,979	4,620	2,461	7,081	416	209	625	106,176
12. นักเรียนนักศึกษา	722	522	1,244	167	155	322	109	123	232	9	7	16	1,814
13. รับจ้างทำประมง	2,720	74	2,794	254	16	270	162	9	171	23	0	23	3,258
14. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	481	22	503	42	5	47	25	8	33	2	0	2	585
15. ขายบริการทางเพศ	38	413	451	2	26	28	4	16	20	0	1	1	500

รายงานสถานการณ์ทางสังคม ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 เมษายน – มิถุนายน 2547 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนผู้ป่วยเอดส์จำแนกตามอาชีพและเพศระหว่าง กันยายน พ.ศ.2527 – 30 มิถุนายน 2547

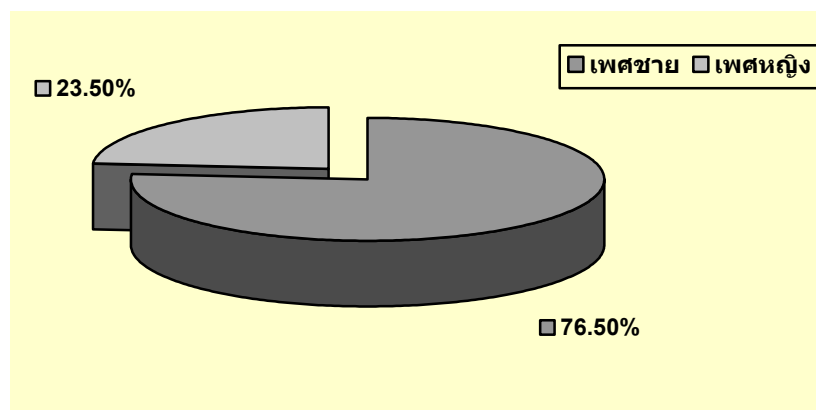
กลุ่มอาชีพ	พ.ศ. 2527-2544			พ.ศ.2545			พ.ศ.2546			พ.ศ.2547			รวมทั้งหมด
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
16. นักแสดง นักร้อง นักดนตรี	71	61	132	12	5	17	10	5	15	0	0	0	164
17. พนักงานเสิร์ฟ ทำงานบาร์	65	99	164	7	12	19	6	2	8	0	0	0	191
18. เสริมสวย	81	62	143	3	10	13	6	13	19	2	0	2	177
19. งานบ้าน	1	7,161	7,162	0	1,030	1,030	6	805	811	1	90	91	9,094
20. ผู้ต้องขัง	3,438	117	3,555	340	27	367	244	10	254	21	1	22	4,198
21. เด็กต่ำกว่าวัยเรียน	4,503	3,905	8,408	272	245	517	176	165	341	9	6	15	9,281
22. ว่างาน	8,489	2,072	10,561	1,133	391	1,524	943	294	1,237	118	29	147	13,469
23. อาชีพอื่น	3,201	232	3,433	338	36	374	226	32	258	21	6	27	4,092
24. ไม่ระบุอาชีพ	6,805	2,021	8,826	657	290	947	383	209	592	25	7	32	10,397
รวม	149,437	51,240	200,677	14,122	7,856	21,978	9,657	5,838	15,495	856	471	1,327	239,477

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

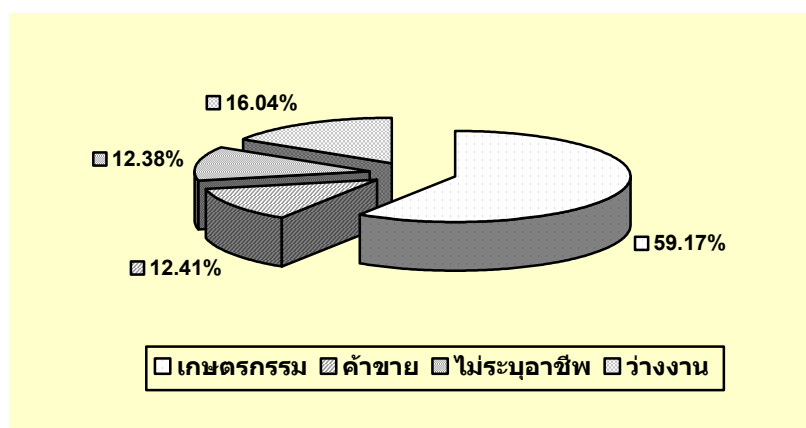
จากตารางดังกล่าว พบว่าผู้ป่วยเอดส์ที่แยกตามอาชีพพบว่าอาชีพรับจ้างทั่วไปคิดเชื่อมากที่สุด จำนวน 106,176 ราย คิดเป็น 44.33% เป็นเพศชายจำนวน 81,223 ราย คิดเป็น 76.5% เป็นเพศหญิง จำนวน 24,953 คิดเป็น 23.5 %

รองลงมาคือผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 49,699 ราย คิดเป็น 20.75% ว่างาน จำนวน 13,469 ราย คิดเป็น 5.62% ค้าขาย 10,422 ราย คิดเป็น 4.35 % และไม่ระบุอาชีพ 10,397 ราย คิดเป็น 4.34%

แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป

แผนภูมิแสดงจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มอาชีพต่างๆ

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ จำแนกตามปัจจัยเสี่ยงและตามปีที่เริ่มป่วยระหว่าง กันยายน พ.ศ. 2527 – 30 มิถุนายน พ.ศ. 2547

ปัจจัยเสี่ยง		2527-2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	Total
1. เพศสัมพันธ์	ชาย	15,645	13,723	16,648	17,295	16,712	15,771	14,943	13,230	11,441	7,749	670	143,827
	หญิง	2,573	3,070	4,437	5,500	6,236	7,197	7,612	7,359	6,929	5,108	410	56,431
	Total	18,218	16,793	21,085	22,795	22,948	22,968	22,555	20,589	18,370	12,857	1,080	200,258
2. ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น	ชาย	1,638	1,314	1,068	1,080	1,185	1,014	1,053	892	928	715	73	10,960
	หญิง	41	20	20	35	20	39	40	38	36	38	4	331
	Total	1,679	1,334	1,088	1,115	1,205	1,053	1,093	930	964	753	77	11,291
3. รับเลือด	ชาย	18	6	0	2	1	1	5	2	3	1	0	39
	หญิง	12	2	1	0	2	0	0	1	0	0	0	18
	Total	30	8	1	2	3	1	5	3	3	1	0	57
4. ติดเชื้อจากมารดา	ชาย	805	475	661	699	623	589	495	415	370	232	14	5,378
	หญิง	708	433	548	569	536	500	483	403	354	253	12	4,799
	Total	1,513	908	1,209	1,268	1,159	1,089	978	818	724	485	26	10,177
5. อื่นๆ	ชาย	4	0	2	2	2	3	5	6	2	2	1	29
	หญิง	0	0	1	0	2	2	4	2	6	7	0	24
	Total	4	0	3	2	4	5	9	8	8	9	1	53
6. ไม่ทราบปัจจัยเสี่ยง	ชาย	1,715	1,385	1,284	1,427	1,742	1,469	1,123	1,260	1,378	958	98	13,839
	หญิง	252	239	218	331	417	425	408	504	531	432	45	3,802
	Total	1,967	1,624	1,502	1,758	2,159	1,894	1,531	1,764	1,909	1,390	143	17,641
Total		23,411	20,667	24,888	26,940	27,478	27,010	26,171	24,112	21,978	15,495	1,327	239,477

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

รายงานสถานการณ์ทางสังคม ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 เมษายน – มิถุนายน 2547 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จากตารางพบว่าจำนวนผู้ป่วยเอดส์ ตั้งแต่โรคเอดส์เริ่มแพร่ระบาดในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น กลุ่มผู้ขายเสฟติด ผู้ค้าบริการทางเพศ ปัจจุบันการแพร่ระบาดอยู่ในกลุ่มประชาชนทั่วไป เนื่องจากความสัมพันธ์ของชายหญิงก่อนสมรส พฤติกรรมเปลี่ยนคู่นอน และขาดการป้องกันที่ถูกต้อง ทำให้เชื้อเอดส์แพร่ระบาดไปสู่กลุ่มอื่นๆ เช่น แม่บ้าน หญิงตั้งครรภ์ทำให้เด็กติดเชื้อจากมารดา จากการรับเลือด เป็นต้น

ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่กันยายน 2527 – 30 มิถุนายน 2547 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้จำแนกผู้ป่วยตามปัจจัยเสี่ยง

- ปัจจัยเสี่ยงจากเพศสัมพันธ์ จำนวน 200,258 ราย เป็นเพศชาย จำนวน 143,827 ราย คิดเป็น 60 % เพศหญิง 56,431 ราย คิดเป็น 23.56 % จากตารางพบว่าการมีเพศสัมพันธ์โดยขาดการป้องกัน ตลอดระยะเวลาปี 2538 – 2543 มีสถิติสูงขึ้นทุกปีและ เริ่มลดลงในปี 2544 – 2546

- ติดยาเสฟติดชนิดฉีดเข้าเส้นจำนวน 11,291 ราย เป็นชายจำนวน 10,960 ราย คิดเป็น 4.57 % หญิง 331 คิดเป็น 0.14 %

- ติดเชื้อจากมารดา จากตารางพบว่า ช่วงในระยะเวลา 2527 – 2537 พบเด็กติดเชื้อรวม 1,513 ราย ตั้งแต่ปี 2538 – 2540 พบว่าเด็กติดเชื้อจากมารดาสูงขึ้นในแต่ละปี 2538 จำนวน 908 ราย เพิ่มขึ้น 1,209 ราย และ 1,268 ราย ตามลำดับ หลังจากปี 2541 เป็นต้นมามีแนวโน้มลดลง